

II Міжнародна науково-практична Інтернет-конференція СУЧАСНІ ДЕТЕРМІНАНТИ РОЗВИТКУ БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ В УКРАЇНІ

та інноваційним капіталом [2].

Література

1. Рейтинг ВНЗ «ТОП-200 УКРАЇНА» 2016/2017, 2015/2016, 2014/2015, 2013/2014. [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.euroosvita.net/reyt/>.

2. Ayub, U., Kausar A., Qadri M. Linking Human Capital and Organisational Innovative Capabilities of Financial Institutions: Evidence from a Developing Country of South Asia / JOURNAL OF INFORMATION & KNOWLEDGE MANAGEMENT, 16 (4):10, №12, 2017.

УДК 330.3:378.1

Цимбаленко Н.В., к.е.н., доцент

Київський національний університет технологій та дизайну

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ЗВО НА ОСНОВІ УПРАВЛІННЯ ЙОГО КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЮ

Посилення конкурентної боротьби на українському та міжнародному ринках, в т.ч. і на ринках освітніх послуг, є однією з основних загроз економічній безпеці суб'єктів господарювання, зокрема закладів вищої освіти (ЗВО). Зазначене актуалізувало дослідження конкурентоспроможності (КС) як одного з основних факторів економічної безпеки і призвело до появи в науковій літературі конкурентного підходу [1, с. 28] до дослідження економічної безпеки на мікроекономічному рівні. Зокрема, Васильців Т.Г. визначає економічну безпеку господарюючого суб'єкта як такий стан його функціонування, за якого суб'єкт і його продукція є конкурентоспроможними на ринку та одночасно гарантуються: найбільш ефективно використання ресурсів, інтелектуального та

II Міжнародна науково-практична Інтернет-конференція СУЧАСНІ ДЕТЕРМІНАНТИ РОЗВИТКУ БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ В УКРАЇНІ

кадрового потенціалу; стабільність функціонування, стійкість та прогресивність розвитку; можливість протидіяти негативним впливам зовнішнього і внутрішнього середовища його функціонування [2, с. 18]. Панасюк О.А., Тарасьєва Л.В. зазначають, що КС є однією з найбільш вирішальних функціональних складових економічної безпеки на мікроекономічному рівні [3, с. 23].

При цьому, КС ЗВО автором пропонується визначати як комплексну характеристику місця ЗВО на ринку освітніх послуг, що формується на основі ефективного адаптивного управління комплексом факторів КС (визначених автором як «необхідні умови» КС) та конкурентних переваг (КП) (визначених як «достатні умови» КС) ЗВО.

З огляду на сутність категорій економічної безпеки та КС, із врахуванням взаємозв'язку між ними, при забезпеченні економічної безпеки ЗВО, управління його КС пропонується здійснювати за такими етапами:

1 етап. Діагностика стану зовнішнього мікро- (діяльності конкурентів, запитів споживачів та роботодавців) та макросередовища (економічних, соціально-демографічних, інституціональних, політичних чинників, кон'юнктури ринку робочої сили) з метою виявлення характеру впливу зовнішнього середовища на рівень економічної безпеки ЗВО (балансу можливостей та загроз).

2 етап. Оцінювання факторів КС ЗВО (фінансових, соціально-економічних, управлінських, маркетингових) з метою виявлення внутрішніх загроз діяльності, потенційних та наявних КП ЗВО.

3 етап. Вибір конкурентної стратегії ЗВО (табл. 1).

Слід зазначити, що розвиток вищої освіти в Україні відбувається під впливом значної кількості загроз економічній безпеці окремих ЗВО, а саме: реформування системи вищої освіти; підвищення рівня автономності ЗВО; скорочення кількості абітурієнтів; недостатній рівень КС національної економіки, що, в свою чергу, значно знижує КС вітчизняних ЗВО на

II Міжнародна науково-практична Інтернет-конференція СУЧАСНІ ДЕТЕРМІНАНТИ РОЗВИТКУ БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ В УКРАЇНІ

міжнародному ринку освітніх послуг.

Таблиця 1

Вибір конкурентної стратегії ЗВО

Результати оцінювання факторів КС ЗВО	Рекомендована конкурентна стратегія	Специфіка конкурентної стратегії в залежності від характеру впливу зовнішнього середовища на діяльність ЗВО	
		Негативний вплив	Позитивний вплив
Наявність внутрішніх загроз	Стратегія збереження наявного рівня КС	<i>Застосування технологій ризик-менеджменту</i>	<i>Застосування технологій ризик-менеджменту, а також реалізація системи превентивних заходів</i>
Наявність потенційних КП при відсутності внутрішніх загроз	Стратегія підвищення рівня КС	<i>Формування деяких з можливих (потенційних) КП</i>	<i>Формування всіх можливих КП</i>
Відсутність потенційних КП та внутрішніх загроз	Стратегія забезпечення найвищого рівня КС	<i>Управління КП</i>	<i>Управління КП; розширення та диверсифікація діяльності</i>

З огляду на сучасний етап соціально-економічного розвитку України та глобальні тенденції розвитку вищої освіти, особлива роль в конкурентній боротьбі на ринку освітніх послуг належить таким КП, як: імідж ЗВО; висока якість освітніх та супутніх послуг ЗВО; диверсифікація портфелю освітніх послуг; невисока вартість послуг; орієнтація на реальний сектор економіки, допомога при працевлаштуванні; техніко-технологічна унікальність надання освітніх послуг; зручне розміщення ЗВО, наявність гуртожитків.

Перевагами пропонованої послідовності етапів управління КС ЗВО є: забезпечення діагностики стану зовнішнього середовища та оцінювання факторів КС ЗВО; можливість вибору конкурентної стратегії на основі виявлених за результатами діагностики зовнішніх можливостей та загроз ЗВО; внутрішніх загроз, наявних та потенційних КП ЗВО. Подальших досліджень потребує конкретизація зазначених конкурентних стратегій ЗВО; а також методів формування та управління КП в контексті забезпечення економічної

II Міжнародна науково-практична Інтернет-конференція СУЧАСНІ ДЕТЕРМІНАНТИ РОЗВИТКУ БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ В УКРАЇНІ

безпеки ЗВО.

Література

1. Рзаєва Т.Г. Аналітичне обґрунтування напрямів дослідження економічної безпеки підприємства : монографія / Т.Г. Рзаєва, Г.І. Рзаєв, П.П. Антонюк. – Кам'янець-Подільський: ТОВ «Друкарня Рута». – 2016. – 240 с.
2. Васильців Т.Г. Економічна безпека підприємництва України: стратегія та механізми зміцнення: Монографія. – Львів: Арал, 2008. – 384с.
3. Панасюк О.А. Обґрунтування необхідності оцінки конкурентоусталеності промислових підприємств / О.А. Панасюк, Л.В. Тарасьєва // Наукові праці Донецького державного технічного університету. – 2002. – № 46. – С. 171-178.

УДК 338.45

Шацька З.Я., к.е.н., доцент
Христинченко А.А., магістрант
Київський національний університет
технологій та дизайну

ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА ВІТЧИЗНЯНИХ ПІДПРИЄМСТВ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

В умовах глобалізаційних викликів та нестабільності зовнішнього оточення, ефективний розвиток вітчизняних підприємств значною мірою залежить від рівня забезпечення їх економічної безпеки. Враховуючи важливу роль економічної безпеки для безперервного функціонування підприємства, яке є обов'язковою умовою для забезпечення перерозподілу потоків капіталу, опосередкування інвестиційних процесів, фінансування колективних та